COĞRAFYA Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ENERJİ KORİDORU: TÜRKİYE

Türkiye, eski kıtalar olarak tabir edilen; Asya, Avrupa ve Afrika'nın birbirine en fazla yaklaştığı noktada yer alır.

Petrol ve doğal gazı en çok kullanan ülkeler ile petrol ve doğal gaz rezervinin fazla olduğu ve bunların çıkarıldığı ülkeler arasında oldukça uzun bir mesafe vardır. Bu durum bu enerji kaynaklarının daha az maliyetle ve kolay bir şekilde tüketim noktalarına taşınmasını gündeme getirmiştir. Petrol ve doğal gazın, üretici ve tüketici bölgeler arasındaki taşımacılığı bu enerji kaynaklarının özelliklerinden dolayı farklılık gösterir.

Petrolün kara üzerinde taşınmasında boru hatları; deniz aşırı ülkelere taşınmasında ise deniz yolu kullanılır. Doğal gazda ise taşıma maliyetinden dolayı daha çok boru hatları kullanılır.

Enerji Koridoru Türkiye;

Hazar bölgesi ve Orta Doğu'da çıkarılan petrolün dünya pazarına taşınmasında en kısa ve kârlı yol ülkemiz topraklarından geçmektedir.

Dünya üzerinde petrol ve doğal gazın çok büyük bir bölümü Hazar Bölgesi, Orta Doğu ve Rusya'da yer alır. Türkiye ise enerji kaynakları yönünden çok zengin olan bu coğrafyalara yakın olması ile jeostratejik bir önem kazanmaktadır. Petrol ve doğal gaz kaynaklarının bulunduğu Asya ve Orta Doğu ile bu kaynaklar için çok büyük bir pazar olan Avrupa Kıtası arasında köprü görevi gören Türkiye, doğu ile batı arasında bir enerji koridoru olma yolundadır. Türkiye, küresel ölçekte enerji akışının sağlanabilmesi için birçok nakil hattı projesi ile kendi enerji güvenliğini sağlamaya yönelik önemli adımlar atmaktadır.

Hazar bölgesinden yapılan petrol ihracatı nedeniyle İstanbul Boğazı'nın ve Çanakkale Boğazı'nın önemi her geçen gün artmaktadır.

Deniz yolu ile taşınan petrolün yaklaşık yarısı yedi noktadan geçmektedir.

İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı: Hazar Denizi, Rusya ve Kazakistan petrollerinin Avrupa'ya taşınmasını sağlayan İstanbul Boğazı'ndan günlük yaklaşık 2,4 milyon ton varil petrol taşınmaktadır. İstanbul Boğazı dünya petrollerinin taşınması için önemli bir koridordur.

1977'den beri kullanılan, günlük 1,6 milyon varil taşıma kapasiteli, Irak-Türkiye (Kerkük-Yumurtalık) Petrol Boru Hattı ve 2006'da kullanıma açılan, günlük 1 milyon varil taşıma kapasiteli, Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı ile taşınan petrol Türkiye'nin Akdeniz kıyısında bulunan Ceyhan Terminali'ne ulaştırılmaktadır.

Rusya ve İran dünyanın en fazla doğal gaz ihraç eden ülkeleridir. Rusya dünya doğal gaz rezervinin yaklaşık %24,3'üne sahiptir. Bu nedenle başta Türkiye olmak üzere Avrupa ülkelerinin önemli doğal gaz tedarikçisi Rusya'dır.

Türkiye; Rusya, İran, Azerbaycan ve Türkmenistan doğal gazını hem kendi ihtiyacını karşılamak hem de paydaş ülkeler ile birlikte Türkiye üzerinden dünyaya pazarlamak konusunda önemli çalışmalar yürütmektedir.

TÜRKİYE'NİN ENERJİ KORİDORU KONUMUNDA OLMASINDA ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

- Asya ve Avrupa Kıtalarını birbirine bağlaması
- Hem doğu hem batı dünyasına yakın olması
- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması
- Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- Balkanlar'a yakın olması
- Orta Doğu ülkelerine yakın olması
- Kafkaslar ve Orta Asya'daki devletlere yakın olması
- Rusya'ya yakın olması

TÜRKİYE'DEKİ DOĞAL GAZ BORU HATLARI VE PROJELERİ

Türkiye'deki doğal gaz boru hatları

- Rusya -Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı (Batı Hattı)
- Mavi Akım Gaz Boru Hattı
- Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı (İran - Türkiye)
- Bakü -Tiflis- Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı
- Türkiye- Yunanistan Doğal Gaz Enterkonneksiyonu
- Trans- Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi
- Türk Akım Gaz Boru Hattı Projesi

TÜRKİYE'DEKİ PETROL BORU HATLARI

Türkiye'deki petrol boru hatları

- Irak- Türkiye Ham Petrol Boru Hattı
- Bakü- Tiflis- Ceyhan Ana İhraç Ham Petrol Boru Hattı

TÜRKİYE'DEKİ TRANSİT BORU HATLARI VE PROJELERİ

- Irak- Türkiye Ham Petrol Boru Hattı
- Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Ham Petrol Boru Hattı
- Trans- Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP)
- Türk Akım Gaz Boru Hattı Projesi

SORULAR

1.

Aşağıda Türkiye'nin bazı özellikleri verilmiştir.

I. Bitki örtüsü çeşidinin fazla olması

II. Ortalama yükseltisinin fazla olması

III. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması

IV. Asya, Afrika ve Avrupa kıtaları arasında yer alması

Bu özelliklerden hangilerinin Türkiye'nin enerji koridoru olma özelliğine daha fazla etki yaptığı söylenebilir?

A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve III. D) II ve IV.
E) III ve IV

Cevap: E

2.

TANAP ile Türkiye'den geçen enerji nakil boru hattı sayesinde ülkemizin coğrafi konumuna bağlı olarak aşağıdakilerden hangisinde daha fazla değişiklik olması beklenir?

A) Sanayide üretilen ürünlerin çeşitlenmesinde

B) Kullanılan enerjinin çeşitlenmesinde

C) Ülkemizin jeopolitik öneminin artmasında

D) Ulaşım imkânlarının çeşitlenmesinde

E) Boru hatlarının geçtiği illerin gelişmesinde

Cevap: C

3.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik öneminin artmasında diğerlerine göre daha fazla etkilidir?

A) İstanbul ve Çanakkale boğazlarındaki ulaşım faaliyetleri

B) Keban, Karakaya ve Atatürk barajlarındaki elektrik üretimi

C) Çukurova, Çarşamba ve Gediz ovalarındaki tarım faaliyetleri

D) Kuzeydoğu Anadolu'daki yaylacılık faaliyetleri

E) Batı Anadolu kıyılarında yapılan zeytin üretimi

Cevap: A